

Kunskap för världen

Det liv Gud har gett oss som gåva, går inte längre att ta för given!

"Ett av de pinsammaste dragen hos vår samtid är att de enda som känner visshet är de dumma, medan de som har en smula fantasi och förstånd är fyllda av tvivel och villrådighet."

Det kärnfulla citatet kommer från filosofen Bertrand Russell.

Russell menar att det traditionellt funnits tre stora allmänmänskliga konflikter i tillvaron som människan brottas med, nämligen konflikterna mellan:

1. Människa och natur, denna konflikt har nästan uteslutande hanterats av naturvetenskapen och tekniken.
2. Människa och människa, denna mellanmänskliga konflikt har varit förbehållet politiken att lösa, oftast genom krig.
3. Människan och henne själv, det vill säga, konflikten och dissonansen mellan den människan är ämnad att vara, men blev. Denna relation har enligt Russell varit förbehållen religionen. Men, enligt Russell, så har den nya världsbelägenheten, (vilken för honom var på tröskeln till kalla kriget) avslöjat att inget av detta höll vad det lovade. Åtminstone kan inte längre politik, religion och naturvetenskap fortsätta att vara isolerade öar. Ett av de mer kvalitativt kreativa

bidrag som erbjudits drygt ett halvt sekel efter Russell, dvs. idag, kommer från den danske filosofiprofessorn Peter Kemp.

En ny tid

Han menar att den situation vår jord befinner sig i efter upplysningens och modernitetens övertro på sig själv, nu kräver en ny medvetenhet och inte minst, en ny syn på vad kunskap är. Den situation vi befinner oss i gör att varken enskilda människor, enskilda stater och nationer, enskilda religioner eller ideologier, som förr, kan göra anspråk på att slå vakt om sig och sitt eget. Antingen vi vill det eller ej står vi, oberoende om vi befinner oss i Norden, Afrika, Asien osv. inför en gemensam och kritisk världsbelägenhet, vilket gör att vårt djupa beroende av varandra oavsett olikheter, är mer påtagligt än någonsin. Detta kallar till radikal förändring av våra sinnelag.

Kunskap för framgång

Kemp argumenterar för tesen att den sorts kunskap och förståelse av vad kunskap är, som indoktrinerats i oss sedan barnsben, genererat i en självförståelse som idag radikalt måste ifrågasättas. Under moderniteten kom de flesta västerlänningar att lära sig att kunskap är något som man i grund och botten måste erövra för att skapa sin egen välfärd. Det vill säga, enligt logiken, först en god utbildning, vilket i sin tur skulle leda till möjlighet att få ett välavlönat arbete, vilket i sin tur skulle leda till möjligheten att skaffa familj och försörja denna. Men, det är just denna egoistiska västerländska

syn på kunskap som lett till den världsbelägenhet som nu avslöjar hur delaktiga vi själva är i de brister och missförhållanden som håller på att ta kål på oss. Som exempel tar Kemp den danska läroplanen i grundskolan. I stort sett allt innehåll i läroplanen, från undervisning till lärosystem är anpassat för att lära våra barn hur de ska bli framgångsrika västerländska individer som klarar sig i världen och förverkliga sig själva.

Men, Kemp misstänkliggör konsekvenserna av en sådan här tidig uppmuntran av våra barn till självintrospektion (självbeskådande). Den stora frågan idag är inte vilken kunskap vi behöver för att klara oss i världen, utan den stora frågan i dag är vilken kunskap vi behöver för att bidra till att världen ska klara sig.

Beroende av varandra och Gud

Livet, har vi kristna alltid sagt, är en gåva från Gud. Så är det omistligt fortfarande. Men, vi har bedragit oss själva under lång tid, genom att låtsas som om denna gåva inte behöver värnas om. Därmed, livets gåva är därför inte bara given, utan måste idag uppnås. Peter Kemp menar att som svar på den tes han driver, så efterlyses ett nytt socialt *själv*. Det vill säga, det blir viktigare och viktigare att människan idag blir medveten om, och mer medvetet och med omsorg väljer vilken berättelse det är som ska forma henne. Vi är inte individuella *själv* som ska förverkliga oss själva, det är en dålig myt. Utan vi har alltid varit beroende, nu tvingas vi se att den storhet vi tror om oss själva har i högsta grad med våra medmänniskor att göra. Formandet av ett socialt *själv*, kallas i kristendomen **Efterföljelse**

och **Helgelse**. Två ord som i en individualistisk kultur varit bortglömd. Efterföljelse det är valet av berättelse, med andra ord, väljer du och jag att leva efter den sekulära berättelsen om framgång, prestation och styrka, eller är den berättelse som kan rädda världen, berättelsen om Jesu Kristi död och uppståndelse. Formandet av ett socialt *själv*, eller helgelsen av ett socialt *själv* som ser sitt beroende av sina medmänniskor och av Gud, eller det egna välbefinnandet till varje pris: Vilken berättelse kan egentligen mest redbart vara en kunskap för att rädda världen?

Kort sagt, vilka berättelser väljer vi att leva av för att överleva?

Jag inledde med Bertrand Russells citat och frustration att de som är ”vissa om allt” är de dumma, ”medan de som har förstånd och fantasi är rådvilla.” Även om det är stabiliteten från de senare världen behöver. Det finns en paradoxalitet i allt detta. Vad Russell efterlyser är inte självsäkerhet, det är just självsäkerhet som lett till vår situation. Men, de förnuftiga och fantasifulla saknar självkänsla, skulle Russell säga. Vad vi behöver är ledare, forskare, sociologier (kyrkan) som har självkänsla och ödmjukhet nog att våga låta sig formas av någon annan än våra egna invanda bedömningar och kontrollerade mönster. Därav vikten av att välja berättelse. Väljer vi den dominerande berättelsen om makt, sex och pengar eller att formas av den berättelse som handlar om en Gud som av kärlek dör och uppstår på ett kors? Den enda som ytterst har makt att förändra vår världsbelägenhet och vill göra det tillsammans med oss!

Guds rika välsignelse

Pastor Ulf Gustafsson